

ZAPISNIK

*sa 36. sjednice Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore,
održane 19. februara 2020. godine*

Sjednica je počela u 12 časova i 20 minuta.

Sjednici je predsjedavao Slaven Radunović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora: Daliborka Pejović, Marija Čatović, Momčilo Martinović, Žana Filipović, Sanja Pavićević, Ljiljana Đurašković, Branko Radulović, Neđeljko Rudović i Ranko Krivokapić.

Sjednici nisu prisustvovali zamjenik predsjednika Adrijan Vuksanović i član Odbora Mihailo Anđušić.

Poslanika Adrijana Vuksanovića mijenjao je poslanik Nedžad Drešević.

Poslanika Mihaila Anđušića mijenjao je poslanik Miloš Nikolić.

Sjednici su prisustvovali Marija Maraš, sekretarka Odbora i saradnici u Odboru: Aleksandra Leković, Marija Milošević i Luka Pejović.

Sjednica je bila otvorena za javnost i ispraćena od strane medija.

* * * * *

Nakon što je konstatovao da postoji kvorum za rad, predsjednik Odbora Slaven Radunović potvrdio je da je usvojen predviđeni

DNEVNI RED :

– Zapisnik sa 34. sjednice –

– Zapisnik sa 35. sjednice –

1. Izvještaj o radu Odbora za evropske integracije za 2019. godinu;
2. Plan rada Odbora za evropske integracije za 2020. godinu;
3. Razno.

* * * * *

TAČKA 1

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE ZA 2019. GODINU

Prije nego što je počelo razmatranje prve tačke dnevnog reda, predsjednik Odbora Slaven Radunović osvrnuo se na novu obavezu poslanika, koja podrazumijeva pravdanje izostanaka sa sjednice, u skladu sa odlukom Administrativnog odbora o određivanju kriterijuma za utvrđivanje opravdanog odsustva poslanika u Skupštini Crne Gore sa

sjednica Skupštine ili odbora čiji je poslanik član. Predsjednik Odbora je informisao članove da je dobio dopis u kome se navode razlozi zbog čega zamjenik predsjednika nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici. Budući da sekretar Odbora u ime predsjednika Odbora dostavlja izvještaj o neopravdanim odsustvima članova Odbora sa sjednica, Radunović je istakao da, kada je riječ o Odboru za evropske integracije, nijedno odsustvo neće biti kategorisano kao neopravdano. Radunović nedolazak na sjednicu tumači kao jedan vid izražavanja političke volje i odnosa poslanika (koga je izabrao narod i koji je u skladu sa Ustavom slobodan) prema dnevnom redu sjednice, te da će se zalagati za ovaj stav i po cijenu smjene sa mjesta predsjedavajućeg Odboru.

Predsjednik Odbora je potom prešao na predstavljanje prve tačke dnevnog reda. Predsjednik Odbora Radunović izrazio je zadovoljstvo zbog djelovanja Odbora u 2019. godini i predstavio Izvještaj o radu, koji je podijeljen u četiri cjeline: na početku je kroz kratak uvod dat pregled rada Odbora u minuloj godini; zatim su dati osnovni podaci o sjednicama Odbora i razmatranim temama; treći dio je posvećen aktivnostima Odbora u smislu učešća u međunarodnim i u aktivnostima organizovanim u Crnoj Gori, kao i komunikaciji Odbora sa građanima; na samom kraju je sastav Odbora u prethodnoj godini.

Uz napomenu da pretpostavlja da su članovi Odbora pročitali izvještaj koji je pripremio Sekretarijat, te da nema prijavljenih za diskusiju, predsjednik Odbora stavio je izvještaj na glasanje.

Članovi Odbora su usvojili Izvještaj o radu Odbora za evropske integracije za 2019. godinu. Za Izvještaj glasali su: Slaven Radunović, Daliborka Pejović, Marija Čatović, Momčilo Martinović, Žana Filipović, Sanja Pavićević, Miloš Nikolić, Nedžad Drešević, Ljiljana Đurašković, Branko Radulović i Neđeljko Rudović. Nije bilo članova koji su glasali protiv, ili bili uzdržani.

Odbor je zatim prešao na razmatranje druge tačke dnevnog reda.

TAČKA 2

PLAN RADA ODBORA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE ZA 2020. GODINU

Predsjednik Odbora kazao je da Plan sadrži redovne aktivnosti Odbora u skladu sa tačno određenim periodom realizacije. Predložena su dva konsultativna saslušanja – jedno posvećeno poglavljima 23 i 24, i jedno saslušanje pregovaračkog tima na temu ukupnog napretka u pregovaračkom procesu. Posebno intenzivan rad očekuje se u martu, a najveći dio aktivnosti treba odraditi zaključno sa junom, s obzirom na to da je 2020. izborna godina, te da zbog toga i Plan rada treba odgovarati realnoj dinamici, zaključio je predsjednik Radunović.

Predstavljajući izvještaj, Radunović je kazao da su za period mart/april predviđene aktivnosti usmjerene na nadzor pregovora u okviru poglavlja 8 – Konkurencija, i uz to, kao srodnim, na poglavlja 6 – Privredno pravo i 20 – Preduzetništvo i industrijska politika. Plan je da se nastavi sa istim konceptom vršenja kontrolne uloge – organizacijom okruglih

stolova, posjetama opštinama i održavanjem konsultativnih saslušanja. On je podsjetio na uspješno realizovane aktivnosti u septembru i oktobru 2019. godine, kada su u fokusu kontrolne uloge Odbora bile teme napada na novinare i zaštite životne sredine. Dalje, predsjednik Odbora je najavio da je za period april/maj planirano da u fokusu nadzorne uloge Odbora bude poglavlje 11 – Poljoprivreda i uz to poglavlja 13 – Ribarstvo, 12 – Bezbjednost hrane i fitosanitarni nadzor i 28 – Zaštita potrošača i zdravlja. Na kraju, prvu polovinu godine Odbor planira da zaključi aktivnostima koje se odnose na poglavlje 14 – Saobraćajna politika, kao glavno, i poglavlja 21 – Transevropske mreže i 15 – Energetika, ali i 5 – Javne nabavke, kao njemu srodna poglavlja.

Osim ovih nadzornih aktivnosti, predsjednik Odbora se osvrnuo i na redovne međunarodne aktivnosti: COSAC i COSAP sastanke, ali i na Komunikacionu strategiju, kao posebno važnu temu, sa aspekta promocije evropskih integracija i evropskih vrijednosti i održavanja podrške EU među građanima.

Potom je uslijedila rasprava po ovoj tački dnevnog reda. U raspravi su učestvovali članovi Odbora: Branko Radulović, Neđeljko Rudović, Ranko Krivokapić i Daliborka Pejović.

Poslanik Radulović podsjetio je na dijalog koji je vođen oko Rezolucije Skupštine o kvalitetu i dinamici procesa evropskih integracija. On je kazao da je imao saglasnost tadašnjeg komesara za proširenje Štefana Filea za ideju u skladu sa kojom bi Skupština Crne Gore imala najvažniju ulogu u cijeloj strukturi. Podsjetio je i na opstrukcije na usvajanje predloga Rezolucije od 21. januara 2013. godine, ali i da je imao podršku tadašnjeg predsjednika Skupštine Ranka Krivokapića za usvajanje Rezolucije. Međutim, on je mišljenja da je pozicija Odbora na nižem nivou nego što to Odbor zaslužuje, a posljednji saziv Skupštine dodatno je smanjio poslaničke nadležnosti Odbora. Svjestan da u izbornoj godini nije moguće radikalno djelovati, poslanik Radulović je apelovao da se u novom sazivu pitanje nadležnosti Odbora riješi.

Radulović je pozitivno ocijenio prošlogodišnje aktivnosti Odbora u pogledu nadzora u okviru poglavlja 23, 24 i 27. On je predložio da format sastanaka koji uključuje vladine i nevladine predstavnike, kao i predstavnike akademske zajednice, bude ustaljeni način djelovanja ovog Odbora.

Komentarišući trenutnu dinamiku procesa, *Radulović* je poziciju Crne Gore ocijenio kao „ćorsokak“, ali i napomenuo da je pregovarački proces krajnje složen, te predložio da Odbor na posebnoj tematskoj sjednici odredi stav prema novoj metodologiji politike proširenja EU. On je kritikovao odluku Vlade o ukidanju Ministarstva za evropske poslove i svodenje procesa evropskih integracija na rad Kancelarije za evropske integracije. Osvrnuo se na ključne izazove u poglavljima 23 i 24, najviše izbor sudija i nezavisnost institucija, ali i na finansijski aspekt pregovora u poglavlju 27- Zaštita životne sredine i klimatske promjene. Govorio je i o ekonomskom stanju Crne Gore i pravosuđu, navodeći da posljednje ocjene Evropske komisije u ovim oblastima ukazuju da je stanje alarmantno.

Predsjednik Odbora *Slaven Radunović* izrazio je saglasnost sa većinom rečenog, ali je napomenuo da neka pitanja prevazilaze nadležnosti Odbora, poput pitanja organizacione pregovaračke strukture i odluke Vlade o obrazovanju Kancelarije za evropske integracije.

Poslanik *Neđeljko Rudović* predložio je da Odbor za evropske integracije organizuje što skorije sjednicu na koju će pozvati predstavnike Vlade Crne Gore da raspravljaju na temu nove metodologije o proširenju. Prema njegovom mišljenju, nova metodologija mijenja način pristupanja EU, ali će je Crna Gora morati prihvatiti, zbog čega je važno sagledati posljedice za Vladu i Skupštinu Crne Gore prihvatanja nove metodologije. U organizacionom smislu, predložio je da bi bilo primjerenije organizovati okrugli sto, nego konsultativno saslušanje, zbog mogućnosti uključivanja predstavnika civilnog sektora. Cilj organizovanja takve aktivnosti je da se vidi smisao procesa evropskih integracija.

Predsjednik Odbora je predložio da se to uvrsti u Plan rada u najkraćem roku, ali da vremenski rok bude realan. Konstatovao je da niko od članova nije imao ništa protiv ovog predloga.

Poslanik *Ranko Krivokapić* ocijenio je da je Odbor za evropske integracije, u ovakvom parlamentarizmu i vremenu, prvo mjesto zajedništva. Po njegovim riječima, Vlada će prihvatiti novu metodologiju, jer je svaka drugačija reakcija gubitnička. Za više dobijate više, za manje dobijate kazne - objasnio je Krivokapić princip nove metodologije. On smatra da je pitanje da li prihvatiti novu metodologiju ili ne retoričko ili vremensko, ali nikako suštinsko; Crna Gora mora prihvatiti, jer se taj predlog ne odbija. Kao posebno važnu temu za raspravu na sjednicama Odbora istakao je poljoprivredu, kao oblast koja može doprinijeti ekonomiji Crne Gore.

Krivokapić se zahvalio poslaniku Raduloviću na podsjećanju na zajedničko dostignuće usvajanja Rezolucije, napominjući da su tada zajednički rad i dijalog bile ključne karakteristike rada Parlamenta. „Odbor za evropske integracije treba da mijenja djelovanje u parlamentu koji se pretvorio u kaznionu, a Poslovnik u kaznionik, kao Odbor u kome postoji konsenzus oko cilja, u kome postoji kultura dijaloga“, rekao je Krivokapić. Zato je važno fokusirati se na raspravu o ključnim temama, čime će se podići i nivo same institucije, a ovaj Odbor ima snagu i sa aspekta nadležnosti, ali i samog sastava, zaključio je Krivokapić. Kada nema političkog dijaloga, onda se problem rješava vaninstitucionalno, protestima; ako se problemi rješavaju protestima, u konačnom gubi cjelokupno društvo i postajemo zarobljeno društvo, ocijenio je Krivokapić. Na osnovu toga, sumirao je, Crna Gora stagnira ne u evropskim integracijama, nego u elementarnim političkim kategorijama - dijalogu i rješavanju problema.

Predsjednik Odbora je naglasio da se na Odboru za evropske integracije uvijek obezbjeđivao široki koncept oko svega oko čega je moguće postići saglasnost, uzimajući u obzir ideološke razlike, a posljedica toga mora biti dobar rezultat.

Članica Odbora *Daliborka Pejović* ukazala je na potrebu evaluacije zaključaka Odbora koji su se odnosili na rad Kancelarije za evropske integracije i konkretna pitanja u pregovaračkim poglavljima. Ona je izrazila zamjerku na dostavljanje pripremnog materijala Vlade, ocjenjujući materijale često nedovoljno sadržajnim, navodeći primjer Informacije o programima podrške Evropske unije, u kojoj se ne navodi cilj i stepen realizacije projekata, niti usklađenost sa javnim interesima. Izrazila je saglasnost sa navodima poslanika Radulovića kada je u pitanju izvještavanje, i dodala da ovaj Odbor

treba da pošalje konkretan izvještaj o stanju i dinamici procesa integracija novoimenovanom izvjestiocu Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, sa kojima su članovi Odbora nedavno imali sastanak.

Pejović je takođe ukazala na postojanje tzv. dvosmjernog uticaja, u smislu da se građani opredjeljuju za kvalitet procesa integracije Crne Gore, ali i da imaju rezervu u odnosu na ono što im se nudi na nivou same Unije. Ona je podsjetila na inicijativu Odbora sa okruglog stola posvećenog poglavlju 27 – Zaštita životne sredine i klimatske promjene (inicijativu prazne stolice), za određivanje dana za organizovanje plenarne sjednice na ovu temu, sa ciljem sveobuhvatne rasprave o svim izazovima u ovom poglavlju i ukazivanja na neophodnost spremnosti društva za sve ono što Crnu Goru očekuje u ovoj oblasti članstvom u EU.

Predsjednik Odbora je kazao da se ta inicijativa formalizuje kroz pismo predsjedniku Skupštine u ime Odbora. Što se tiče predloga evaluacije zaključaka, predsjednik je konstatovao da se ta aktivnost treba uvrstiti na dnevni red sjednice posvećene razmatranju Programa pristupanja Crne Gore u EU za period 2020- 2022. godine.

Poslanik Radulović je podsjetio na stav 12, tačke 1, 2, 3 i 4 Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, i još jednom naglasio potrebu da Odbor vrši nadzor pregovaračkog procesa, kroz organizovanje zajedničkih sjednica sa matičnim odborima i tematskih sjednica iz prvog klastera nove metodologije proširenja, a da predloge Odbora prosljeđuje Skupštini. Posebno je ukazao na potrebu da se razgovora o korišćenju sredstava iz programa pristupanja i korišćenju evropskih fondova.

Predsjednik Odbora je podsjetio da su Planom predviđene i tematske sjednice i konsultativna saslušanja, a da je u martu planirano konsultativno saslušanje na temu IPA fondova, uz napomenu da se upute pozivi matičnim odborima, predstavnicima Vlade Crne Gore i civilnom sektoru, u cilju sveobuhvatne rasprave.

Nakon formulisanja izmjena, Plan rada je stavljen na glasanje. Jednoglasno je usvojen, a za njega su glasali poslanici: Slaven Radunović, Daliborka Pejović, Marija Čatović, Momčilo Martinović, Žana Filipović, Sanja Pavićević, Miloš Nikolić, Nedžad Drešević, Ljiljana Đurašković, Branko Radulović, Ranko Krivokapić i Neđeljko Rudović.

TAČKA 3

RAZNO

U okviru ove tačke, predsjednik Odbora informisao je članove o aktivnostima organizovanim od početka godine: u januaru delegacija Odbora prisustvovala je COSAP sastanku u Tirani i COSAC sastanku predsjedavajućih u Zagrebu, a u utorak 18. februara, predsjednik je održao sastanak sa nerezidentnom ambasadoricom Estonije u Crnoj Gori. Radunović je najavio sastanak sa izaslanicom za Zapadni Balkan Ministarstva vanjskih poslova Republike Češke, u ponedjeljak, 24. februara.

Radunović je zatim tražio saglasnost članova Odbora da u Komunikacionu strategiju, u odnosu na djelovanje Odbora za evropske integracije, budu uvrštene sljedeće aktivnosti: posjete opštinama – planirana su dva sastanka; javne tribine sa građanima – planirane su tri, uz okrugle stolove za planirana poglavlja; i jedna tribina sa studentima.

Članovi Odbora saglasili su se sa predlozima, a zajednički je konstatovano da ni ove godine nije realno organizovati događaj za 9. maj, budući na obaveze poslanika tih dana i logističke kapacitete Skupštine, objašnjavajući da će Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori zajedno sa Kancelarijom za evropske integracije svakako obilježiti Dan Evrope, uz učešće poslanika.

Na kraju, predsjednik Odbora je na glasanje stavio i zapisnike sa 34. i 35. sjednice Odbora, koji su usvojeni bez primjedbi.

Kako više nije bilo tema za diskusiju, sjednica je zaključena u 13 časova i 15 minuta.

SEKRETAR ODBORA

Marija Maraš

PREDSJEDNIK ODBORA

Slaven Radunović